

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
t.a.v. Minister Dijkstra
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

Betreft: Reactie op internetconsultatie inzake wetsvoorstel vereenvoudiging beroepenstructuur
psychologische beroepen

Amersfoort, 26 februari 2024

Geachte mevrouw Dijkstra,

Over het wetsvoorstel 'vereenvoudiging beroepenstructuur van de psychologische beroepen' is in het werkveld veel te doen, getuige alleen al de vele reacties die zijn ingediend gedurende deze internetconsultatie. Ook ik voel vanuit mijn professie de behoefte te reageren via deze internetconsultatie.

Hoewel het Integraal Zorgakkoord vraagt om cruciale veranderingen binnen de zorg om deze betaalbaar en van voldoende kwaliteit te voorzien, is mijn stellige indruk – na alles wat ik erover heb gelezen – dat deze wetswijziging niet gaat opleveren wat deze beoogt: namelijk het creëren van een effectievere match tussen patiënt en behandelaar en de beschikbare capaciteit van zorgverleners maximaal inzetten.

Het opteren van vereenvoudiging van de beroepenstructuur lijkt een logische stap om de zorg voor patiënten te verbeteren. Echter, in dit geval betekent vereenvoudiging ook verschraling. Mentale gezondheid is een breed begrip. Professor Floortje Scheepers schreef het al: 'mensen zijn ingewikkeld'. Dat impliceert dat de GGZ gebaat is bij een interdisciplinair werkveld dat vanuit meerdere klinische en wetenschappelijke perspectieven tot passende zorg en dienstverlening komt en van daaruit een breed zorgaanbod weet te formuleren ten dienste van de complexiteit aan hulpvragen en problematieken. Overlap tussen bepaalde beroepen zou niet als een bedreiging, maar eerder als een verrijking moeten worden omarmd. De voorgestelde vereenvoudiging zal nochtans onvermijdbaar leiden tot een versmalling van de geijkte opleidingsstructuur van psychologische beroepen, tot een reductie van kennis- en vaardigheidsdomeinen en daarmee tot een verval van perspectieven en zorgaanbod. Daar bovenop geeft het eerdere besluit van het kabinet voor het beschikbaar stellen van 965 opleidingsplaatsen tot GZ-psycholoog – veel lager dan werd geadviseerd vanuit het Capaciteitsorgaan – tevens te denken dat door deze vereenvoudiging in feite een nog grotere 'bottleneck' zal worden gecreëerd die uiteindelijk zal leiden tot een nog grotere krapte op de arbeidsmarkt.

Het voorstel om vanuit de beroepsverenigingen een privaat overzichtsregister te creëren, waarin BIG-geregistreerde psychologische beroepsbeoefenaren aangemerkt kunnen worden als aanbieders van methodisch, doelgroep- of referentiekadergebonden expertise, vind ik eveneens paradoxaal met de beoogde doelstellingen van de wetswijziging. Patiënten zoeken nu eenmaal hulp, omdat ze in het dagelijks leven klachten ervaren die hun functioneren belemmeren. Het gros van de patiënten ontbreekt het aan expertise om zelf een inschatting te maken welke (behandel)methodieken en referentiekaders het meest passend en effectief zijn om hun klachten te reduceren. Indicatiestelling is één van de pijlers binnen professionele hulpverlening en daarmee niet het domein van de patiënt, maar van de zorgverlener (uiteraard wel vanuit een 'shared decision making'-model). Daarmee acht ik het creëren van een privaat overzichtsregister strijdend met de uitgangspunten van het Integraal Zorgakkoord.

Al met al, zal met deze verschuiving er dus ook een gedegen risico zijn op verlies aan specialisatie en expertise. Daarnaast is het de vraag in hoeverre een nieuwe verandering – naar één basisberoep met vervolgens diverse in registers na te zoeken expertisegebieden – geen nieuwe verwarring veroorzaakt bij het publiek en bij patiënten die op zoek zijn naar professionele zorg voor mentale problemen waarbinnen een veel breder – soms ontwikkelingsgericht en contextueel – denkkader nodig is.

Mijns inziens zou de wetswijziging moeten worden teruggedraaid en zou de bestaande beroepenstructuur in tact kunnen worden gelaten. Immers, de reeds bestaande opleidingsstructuren zijn goed georganiseerd en voorzien in een breed opgeleid werkveld. Investeer vooral in een goed communicatieplatform richting patiënten en verwijzers. Investeer in de inzet van digitale middelen en in preventie en vroege interventie om met de toenemende schaarste in professionals om te gaan en te streven naar minder wachtlijsten. En bevorder vooral samenwerking tussen alle disciplines in het veld. Zo streven we samen naar een toekomstbestendige inzet van psychologen binnen de gezondheidszorg.

Met hartelijke groet,

Eric Santegoeds, MSc.
Klinisch neuropsycholoog BIG